

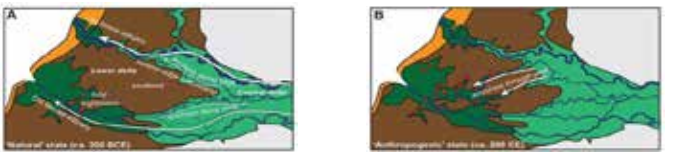
Wandelen op en rond het Hollandsche Ijsselpad

Het ontstaan

Een prachtig stukje oer-Hollands poldergebied. Dat is wat bezoekers ervaren op en rond de Hollandsche IJssel. Hoe is dit unieke stukje Nederland ontstaan?

ONDOORDRINGBAAR MOERASBOS

In het begin van onze jaartelling is er in Nederland een ondoordringbaar moerasbosgebied dat zich uitstrekt tot de Rijn/Maasdelta. Op de oevers van de kreken vestigen zich mensen. Om eten te verbouwen, ontwateren ze het gebied met sloten en duikers.

De veengrond klinkt in, het rivierwater stroomt dieper landwaarts en zet daar zand en slib af. Door het hoogteverschil tussen de Rijn- en Maaskreken komen de eerste waterlopen elkaar rond het jaar 100 tegen.

EEN ISEL ONTSTAAT

Een isel (stroming) ontstaat, die we nu de Hollandsche IJssel noemen. De samenkomst van de kreken vormen 200 jaar later ook rivier de Lek. Samen zorgen ze voor een gunstigere waterloop voor de Rijn. Bisschop Godebald van Utrecht laat in 1122 de 100 meter brede Kromme Rijn bij Wijk bij Duurstede afdammen tegen overstromingen.

AFDAMMEN BIJ KLAPHEK, EINDE STROOMRIVIER

In de jaren 1285-1291 wordt bij de bovenmonding in Vreeswijk een dam gelegd. Nu is de Hollandsche IJssel geen doorgaande stroomrivier meer. Door de Hollandsche IJssel te verbinden met het Merwedekanaal, wordt het deel tot de Waaierluis in Gouda de gekanaliseerde Hollandsche IJssel.

Ontdek de Hollandsche IJssel!

VEEL CULTUURHISTORIE

Al eeuwen is er op en langs de rivier veel bedrijvigheid. Van touwbanen tot griendindustrie, en van het wegen van heksen tot het bemalen van de polders. De geschiedenis van deze regio is uniek en de moeite waard om verder te onderzoeken. En waar doe je dat nou beter dan op de plek waar het allemaal gebeurde!

FRAAIE WANDELROUTE

Loop het Hollandsche Ijsselpad en bezoek onderweg interessante dorpjes en stadjes met telkens weer andere bezienswaardigheden. Of kies een van de ommetjes uit deze folder. Het achterland is net zo aangenaam met fraaie polderlandschappen en natuurgebieden.

TWEE GEZICHTEN

Wist je dat de Hollandsche IJssel twee gezichten heeft? De getijdervier tussen Krimpen en Gouda met veel bedrijvigheid en (beroeps)scheepvaart. En vanaf de unieke Waaierluis bij Gouda (een bezoekje waard!) de gekanaliseerde rustieke rivier tot aan IJsselstein met fraaie oude plaatsen zoals Haastrecht, Oudewater en Montfoort.

Waaierluis

De karakteristieke Waaierluis vormt de scheiding tussen de twee verschillende delen van de Hollandsche IJssel. Na het leggen van de dam bij de boerderij Het Klaphek (1285-1291) begint de Hollandsche IJssel dicht te slibben. Ter hoogte van Gouda krijgt de scheepvaart in de loop van de eeuwen steeds meer last van het ondieper worden van de rivier. In 1808 verleent Koning Lodewijk Napoleon een octrooi tot aanleg van een sluis. In 1810 stelde hij bovendien voor de Hollandsche IJssel vanaf Gouda te kanaliseren.

BIJZONDERE COMBINATIE

In de jaren 1854-1856 wordt eindelijk de langverwachte sluis aangelegd en wel in de combinatie van een spuisluis met een schutsluis. De schutsluis is met een zogenaamde waaier-techniek uitgerust. Voor de bouw is de rivier ter plaatse tijdelijk afgedamd. De sluis telt maar liefst 12 deuren:

- 2 stalen deuren van de Spuisluis en voor de Schutsluis;
- 2 x 2 hardhouten vloeddeuren,
- 2 x 2 hardhouten ebdeuren en
- 2 houten waaierdeuren.

DYNAMISCHE RIVIER

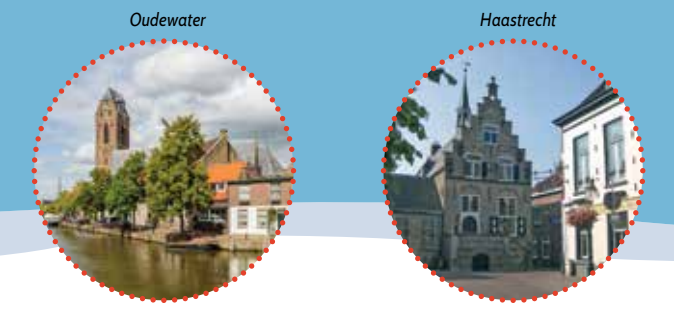
Vanaf Gouda, bij de Waaierluis, tot aan de monding van de rivier voorbij de Algerbrug, kan je aan de droogvallende slikken (zellingen) zien dat dit gedeelte een getijdenvier is. Tussen hoog en laag water kan wel z'n 2 meter verschil zitten. Hier groeien bijzondere planten en kun je bijzondere vogels spotten zoals de kluut, de oeverloper, steltlopers en plevieren.

VOOR HET PLEZIER OVER DE HOLLANDSCHE IJSSEL

De sluis diende en dient nog steeds primair om het waterpeil te reguleren. Daarnaast maakt de sluis het mogelijk dat de hele Hollandsche IJssel bevaren kan worden. En daar wordt dankbaar gebruik van gemaakt: z'n 8.000 plezierjachten passeren jaarlijks de sluis!

Gouden eeuw, gouden rivier!

VOLOP BEDRIJVIGHEID

We hadden het er maar druk mee in de Gouden Eeuw: walvisvaart, steenfabricage, scheepsbouw, touwslagerijen... Uniek vakmanschap en echt iets van deze regio. Veel informatie over die tijd vind je in de lokale musea en oudheidkamers. En wat dacht je van het Ecomuseum op de locatie Steenovens Klein Hitland, het Steenmuseum in de voormalige rijnsteenfabriek en het Streekmuseum Krimpenerwaard in Krimpen aan den IJssel.

KAAS, STROOPWAFELS EN MIDDELEEUWSE STRAATJES

Gouda is een aparte vermelding waard met haar historische binnenstad, de vele bezienswaardigheden en authentieke winkeltjes. Bewonder hier de Goudse Glazen. Wanneer het zonlicht door de 72 wereldberoemde gebrandschilderde ramen valt, is direct duidelijk wat de Sint-Jan zo bijzonder maakt. Nergens ter wereld is een kerk waarin zoveel 16e-eeuwse gebrandschilderd glas bewaard is gebleven. Tel daarbij op het Gouds plateel, versgebakken stroopwafels en de wereldberoemde Goudse kaas, nu als attractie zelf te beleven in de Gouda Cheese Experience. Deze stad mag je niet overslaan bij je tocht langs de Hollandsche IJssel!

De wereld vanaf het water

Vanaf het water ziet de wereld er heel anders uit. Stichting Varend IJssel-schip / Reederij De IJssel organiseert historische trek- en belevingsvaarten op de Hollandsche IJssel. Zij is de enige rederij in Nederland met deze expertise. Twee trekschuiten varen van mei tot en met september op het gekanaliseerde gedeelte van de Hollandsche IJssel.

TREKVAART: ERVAAR HET ZELF!

Bij de trekvaart tussen Oudewater en Hekendorp kun je ter hoogte van de Goejanverwellesluis overstappen op een schip dat je over de Enkele Wiericke naar Fort Wiericke Schans brengt. Voor de terugtocht kun je kiezen: met de trekschuit of wandelend over het jaagpad terugkeren naar Oudewater. Ook kun je gebruik maken van de toeristische Touwtrein. rederijdeijssel.nl

De opstaple voor de trekvaart tussen Marnemoende en IJsselstein ligt aan het recreatiepark IJsselbos. Het eerste stuk (tot de camping) kan met de paarden worden "gejaagd". Daarna vaart de schuit op eigen kracht naar IJsselstein. Na een bezoek aan de middeleeuwse stadskern wandel je terug naar het startpunt via een boerenlandweg langs historische boerderijen. marnemoende.nl

BELEVINGSVAARTEN

Op het getijdgedeelte van Gouda naar Krimpen aan den IJssel kun je op aanvraag een prachtige tocht maken. Met de originele IJsselak "Den Onthaestingh" kunnen maximaal 30 personen mee. Onderweg kun je op- en afstappen om een wandeling of fietstocht in de natuur te maken, een stadje te bezoeken, of met openbaar vervoer of fiets terug te keren. Leuk voor een familie-uitje of teamtrip! rederijdeijssel.nl

Hollandsche Waterlinie bij Goejanverwellesluis

Al in 1366 is er in Hekendorp een sluis aanwezig. De Goejanverwellesluis ligt in de Lange Weidsche Boezem: de Dubbele Wiericke, die de Oude Rijn met de Hollandsche IJssel verbindt. De huidige sluis is in de 17e eeuw gebouwd. Ook wordt de brug toegevoegd.

WILHELMINA VAN PRUISEN

De Goejanverwellesluis is vooral bekend door de aanhouding van prinses Wilhelmina van Pruisen. Wilhelmina vindt dat haar man stadhouder Willem V onvoldoende optreedt tegen de patriottische beweging in de Republiek. Zij gaat in 1787 met haar gevolg per koets van Nijmegen naar Den Haag om hulp te winnen onder de orangisten. De koets wordt tegengehouden bij de Goejanverwellesluis door de patriotten. Na haar aanhouding vervoeren zij haar naar de naastgelegen boerderij, waarna zij de gelegenheid krijgt om huiswaarts te keren. Haar aanhouding vormt voor haar broer Frederik Willem II, koning van Pruisen, aanleiding om met een leger orde op zaken stellen in de Republiek.

LAAT MAAR VOLLOPEN!

In tijden van oorlog je land onder water zetten (inunderen) is een typisch Nederlandse vinding. In het 'Rampjaar' 1672 wordt water voor het eerst op grote schaal ingezet als verdedigingsmiddel tegen het binnenvallende Franse leger. Ook het gebied tussen de Enkele en de Dubbele Wiericke wordt daarbij onder water gezet. En met succes, want de Fransen kunnen niet doordringen tot Den Haag en Amsterdam. Missie geslaagd!

Hotspots

NIET TE MISSEN:

- Drink wat op een gezellig terras aan de Hollandsche IJssel.
- Bezoek het historische centrum van Gouda, Haastrecht, Oudewater en IJsselstein.
- Het lekkerste ijsje haal je op de Markt in Oudewater
- Cultuur, festivals en horeca: Goud Asfalt (bij activiteiten bereikbaar vanuit Gouda met een pontje).
- Actief aan de slag? Ga suppen bij Marnemoende of kanoën op de Vlist.

Bed & Breakfast Bonte Varlen

OVERNACHTEN IN DE BUURT

De omgeving biedt meerdere sfeervolle mogelijkheden om te overnachten. Boek een kamer in een gezellige Bed & Breakfast, reserveer een plekje op een van de campings met prachtig uitzicht over de polder of kies voor een fijn hotel in de regio. Waar je ook voor gaat, een tocht langs de Hollandsche IJssel verast je altijd! hollandscheijsselaltijdanders.nl

Ouderkerk aan den IJssel - Nieuwerkerk aan den IJssel vaarmerheenweer.nl
 Watertaxi Rotterdam watertaxirotterdam.nl
 Gouderak-Moordrecht (foto) veerdienstgouderak.nl

Beleef de Hollandsche IJssel

Wie op zoek is naar een authentiek stukje geschiedenis en prachtige Hollandse luchten, kan niet om het gebied rond de Hollandsche IJssel heen! Het is bijzonder aangenaam om hier te vertoeven. Dit kan op de fiets of per boot, maar ook prima te voet. Wandelend zie je zoveel meer! Maak mooie wandelingen, bezoek historische stadjes en ontdek prachtige natuur. Je zult verbaasd zijn over de veelzijdigheid van de streek langs deze oude rivier!

TIP! GOED BEREIKBAAR

Het Hollandsche Ijsselpad is met de auto, fiets, boot en openbaar vervoer te bereiken. U vindt er voldoende gratis parkeerplaatsen. Buslijn 107 loopt langs een groot deel van de route. Deze lijn bereikt u met bus 295 tussen IJsselstein en Utrecht (overstappen bij de N228). Met lijn 190 en 383 bereikt u het deel tussen Gouda en Krimpen aan den IJssel. Meer informatie: 9292.nl

Uitgave en coördinatie
 Deze uitgave is gemaakt in opdracht van de Stichting Hollandsche IJssel Altijd Anders.
 Teksten: Peter Both en Zilvervink Communicatieadvies
 Fotografie: Jan Trouwborst, Rob Stolk, Maurice Kruk, Jolanda van der Seijp, VVV Gouda, Mariëtte van der Hulst, Peter Both
 Vormgeving & realisatie: AIM Communication Haastrecht
 Mede mogelijk gemaakt door: Regio Midden Holland

In deze serie zijn wandel-, fiets- en vaarfolders verkrijgbaar bij de lokale uitgiftepunten. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag geheel of gedeeltelijk worden vernieuwd of gepubliceerd zonder toestemming van de Stichting Hollandsche IJssel Altijd Anders.

TIP! GOUDEN EEUW HOTSPOTS

- Gouda
- Haastrecht
- Oudewater
- Montfoort
- IJsselstein

